

Warszawa, 15 czerwca 2016

Ministerstwo Cyfryzacji

ul. Królewska 27

00-060 Warszawa

UWAGI DO “PROGRAMU OTWIERANIA DANYCH PUBLICZNYCH”

Szanowni Państwo,

Na wstępie chcemy wyrazić poparcie dla Programu Otwierania Danych Publicznych oraz satysfakcję z faktu, że Ministerstwo Cyfryzacji rozwija ten kierunek w celu tworzenia nowoczesnej administracji publicznej w Polsce. Widzimy w programie realizację postulatów sformułowanych przez nas w 2011 roku w "[Mapie drogowej otwartego rządu w Polsce](#)".

Pragniemy zgłosić następujące uwagi do przedstawionego do konsultacji Programu.

1. Termin "dane publiczne"

Zdajemy sobie sprawę, że termin "dane publiczne" przyjął się jako potoczny odpowiednik terminu "informacje sektora publicznego". Mając to na uwadze rekomendujemy bardziej precyzyjne określenie w programie jego zakresu przedmiotowego. Program powinien obejmować nie tylko zdefiniowany ustawowo "zasób publiczny", ale także inne rodzaje informacji sektora publicznego. Takie szerokie rozumienie danych publicznych jest widoczne w działaniach II osi POPC, które obejmują nie tylko informacje i dane sektora publicznego, ale także zasoby naukowe oraz kulturowe. Przykładowo, centralne repozytorium mogłoby udostępniać metadane zasobów kultury (które już dzisiaj są dostępne dzięki projektowi Europeana). Widzimy dużą wartość w możliwości wyszukiwania w jednym miejscu, odpowiednio uporządkowanych, informacji z szerokiego zakresu

zbiorów. Jesteśmy przeciwni wąskiemu definiowaniu danych publicznych jako wyłącznie tych odpowiadających ustawowej definicji zasobu publicznego.

2. Regulacja kwestii prawnoautorskich

Postulujemy, aby w dokumencie "Standardy interoperacyjności i standardy otwartości danych" zostały zamieszczone standardy dotyczące własności intelektualnej - w szczególności praw autorskich (a właściwie ich braku). Stoimy na stanowisku, że w przeważającej mierze dane publiczne są dokumentami lub materiałami urzędowymi, i jako takie nie są przedmiotem praw autorskich. Świadomość tej kwestii nie jest jednak powszechna w administracji publicznej - standardy mogą być więc ważnym dokumentem zmieniającym stan świadomości urzędników.

Jednocześnie zdajemy sobie sprawę, że istnieje pewien zakres informacji sektora publicznego, co do której nie ma powszechnej zgody o ich statusie prawnoautorskim. Jest tak na przykład w przypadku wielu ekspertyz zamawianych przez administrację publiczną. Postulujemy, by w takich wypadkach standardy rekomendowały wolne licencjonowanie treści uznanych za przedmiot prawa autorskiego. Warto w tym zakresie uwzględnić opracowane przez Komisję Europejską "[Wytyczne w sprawie zalecanych licencji standardowych, zbiorów danych i opłat za ponowne wykorzystanie dokumentów](#) (2014/C 240/01)".

Rekomendujemy również określenie standardów zapewniających jasne oznaczenie stanu prawnoautorskiego zasobów. W przypadku treści nie będących przedmiotem praw autorskich rekomendujemy stosowanie opracowanego przez [Creative Commons Oznaczenia Domeny Publicznej](#). W przypadku treści będących przedmiotem praw autorskich rekomendujemy stosowanie mechanizmu [Creative Commons Zero](#).

Osobną kwestią jest stan prawnoautorski zasobów kultury i dziedzictwa. W tym zakresie minimalny standard powinien obejmować otwarte udostępnianie metadanych opracowanych przez publiczne instytucje kultury, oraz nieograniczanie dostępu (na przykład poprzez licencjonowanie) do zbiorów domeny publicznej. W tym zakresie polecamy wykorzystanie opracowanych przez NIMOS rekomendacji, opublikowanych w raporcie "[Prawne aspekty digitalizacji i udostępniania zbiorów muzealnych przez internet](#)".

3. Centrum kompetencji ds. otwierania danych publicznych

Rekomendujemy utworzenie centrum kompetencji, którego zadaniem będzie wspieranie instytucji administracji publicznej w realizowaniu "Programu otwierania danych publicznych". Celem takiego centrum powinno być zapewnianie bieżącego wsparcia, prowadzenie działań edukacyjnych, ale także realizacja działań innowacyjnych, animujących proces otwierania i wykorzystywania danych publicznych. Wzorem takiego centrum może być brytyjski Open Data Institute. W Polsce analogiczne centra działają w

sferze kultury w odniesieniu do digitalizacji treści. Istnienie takiego centrum jest niezbędne ze względu na innowacyjny charakter programu, z powodu którego jego realizacja może być dla wielu instytucji wyzwaniem.

4. Kwestia wykorzystania danych publicznych

O ile zadaniem administracji publicznej jest jedynie udostępnienie danych do ponownego wykorzystania, to niezbędnym elementem programu powinno być wspieranie procesu ich wykorzystania. Wraz z otwartym udostępnieniem danych, proces ich wykorzystania będzie w niektórych wypadkach zachodzić samoistnie - np. w przypadku danych o oczywistym potencjale (np. dane o miejskiej komunikacji publicznej). Jednak należy założyć, że popyt na dane publiczne może być wyższy, pod warunkiem że będzie się odpowiednio wspierać i animować ponowne wykorzystanie danych publicznych. Służyć temu powinny działania centrum kompetencji, połączone ze źródłem finansowania działań - np. w postaci konkursu grantowego.

5. Materiały informacyjne i szkoleniowe

Postulujemy opublikowanie, w ramach centralnego repozytorium informacji publicznej, materiałów informacyjnych dotyczących standardów otwierania danych publicznych. Przykładowo, niezbędne jest przetłumaczenie na polski modelu "[5 star open data](#)", będącego kluczowym narzędziem standaryzacji procesu otwierania danych. Rekomendujemy również utworzenie materiałów edukacyjnych online (np. w postaci kursu MOOC do indywidualnej realizacji) - są one skutecznym i efektywnym kosztowo sposobem podniesienia kompetencji w zakresie otwierania danych publicznych.

Z poważaniem

dr Alek Tarkowski